

trami Gyabon

Losonczi Ágnes: Az ember ideje

Esszék az időről

Losonczi Ágnes köztudottan soha sem felelt meg maradéktalanul a szociológus közkeletű fogalmi kliséjének, mivel folyton felrúgta szakmája kötelezőnek tartott szabályait. Ő ugyanis mindig „az egészet”, „a szétbontott világnak az emberi életben megélt egységét” kereste – szociológusként is. Ezúttal is így jár el. A hetvenes évekbeli monográfiájára általa adott meghatározás érvényesnek tetszik erre a mostani könyvére nézve is: „*survey*nek nem mindig korrekt, irodalomnak nem mindig olvasmányos, elméletnek praktikus, praktikumnak túlságosan elméleti, tudománynak helyenként költészet, költészetnek tudomány”.

A szociológus rendszerint nem ügyel az időre és az emberi történések időbeni vizsgálatát szüntelenül a történésekre hagyja. Losonczi Ágnes egész tudományos életműve szembenegy ezzel a konvencionális szociológusi beállítottsággal. Ugy tartja, nincs kizárólagosan jelen idejű társadalomvizsgálat, mivel „a mátt csak befejezetlen múltjával együtt lehet megérteni. Annál is inkább, mert a múlt mindig befejezetlen”. A kötet első felét az idő fogalmának többoldalú vizsgálata tölti ki, ahol a szerző érinti a személyes, a kollektív, valamint a történelmi idő problémáját, továbbá az időhöz fűződő emberi viszony kérdését. Külön kitér Losonczi az idő tapasztalati fogalmára (időszá-

Ambrus Imre rajza (részlet)

lozofikus fejtegetéseinek elbeszélői modorához. A Losonczi Ágnes teljes tudományos életművét és sajátos szociológusi éthoszát felvillantó, azokat összegző munka az utóbbi évek talán legfontosabb hazai társadalomtudományi olvasmánya.

(Hobnap Kiadó, Budapest, 2009. 320 oldal, 3900 Ft)

Horváth Sándor: Kádár gyermekei

Ifjúsági lázadás a hatvanas években

A társadalomtudományos történetírás az 1970-es és az 1980-as években szembetalálta magát a „nyelvi fordulat” kihívásával, amikor is választásra kényszerült. A kvalitatív megközelítések előnyben részesítése kínálkozott egyik lehetséges megoldásként ebben a helyzetben. A szemléletváltás az addig dogmaként ható megannyi elképzelés megrendülésével esett egybe, például azon elgondolásával is, mely szerint a

vetlenül a tárgyát. Szó esik a könyvben az elhagyott gyermekek (kamaszok) kezelésének egyes intézményeiről, a nagyvárosi köztér politikai felügyeletéről, a szocialista tömegkultúra üzemeltetéséről (bulvársajtó, a *Kék fény* című tévéműsor), a Kádár-kori fogyasztói társadalomról és a csövesek által fémjelzett ifjúsági marginalizálódás korabeli diskurzusáról.

A mindennapok életgyakorlatait átítató hatalmi közbeszéd szabta meg Horváth szerint az ezen hatalmi osztályozásnak (és szankcionálásnak) kiszolgáltatottak öntudatát, valamint az általános társadalmi megítélést egyaránt. Ily módon jöhetett létre az a fajta közmegegyezés, mely szerint 56 után a hatvanas években újból volt generációs lázadás.

Horváth a kultúratörténeti (New Cultural History) megközelítés eredményeként meggyőzően cáfolja a totalitarizmus-elméletnek a diktatúra tapasztalatát illető állítását. Ő sem mentes azonban a determinizmus „bűné-

Az irodalom „szakn az író, a kritikus, az író önálló hivatások inté. XIX. század végén meggyartanár-képzés történetatásával, valamint a gelyegylet emblematik a rekonstrukciójával j ző az irodalmi profes lyamatának megragac dokolt viszont a *Szep* Petőfi-vers elemzéséne szerepeltetése.

(KOMP-PRESS, 1 377 oldal, 2140 Ft)

Szívós E A mag képzőmű társadalom (1867–1

Az értelmiségi hivatás az írók, a tudósok és a társadalomtörténetét elgyakran használják a köznyelv gyanánt – a terminusát. Továbbnyújt e jelenségek m irodalmi és kultur Bourdieu által kim amely szociológiai k zi (át) az esztétikai stílusok és mozgalmi nyos elgondolások megnyilvánulásait. A tal társadalomtörté